

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFVerdensnaturfond

Til Klima- og miljødepartementet
Til Nærings- og fiskeridepartementet

Oslo, 06.02.2023

WWF sine innspill til Stormøte om sirkulær økonomi

WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i sammenheng med stormøte om sirkulær økonomi. WWF ser på sirkulærøkonomi og tilhørende reduksjon av fotavtrykk som en viktig del av systemendringen vi trenger for å nå målet vårt om mindre utslipp og mer natur.

De fem ofte siterte «driverne» bak tap av natur – at vi tar i bruk arealer til noe annet enn natur, overhøsting, fremmede arter, forurensing og klimaendringer – er ikke egentlig drivere, men konsekvenser av måten økonomien vår fungerer på. Siden 1970 har bruk av naturressurser vokst eksponentielt i takt med økonomisk vekst til tross for en økning i ressurseffektivitet. Dette er bakgrunnen for dagens naturkrise, hvor vi i samme periode har mistet 70 % av alle levende pattedyr. Utvinning og prosessering av naturressurser er hovedårsaken bak mer enn 90 % av tapet av biologisk mangfold, og 50 % av globale klimagassutslipp.

Planetens tålegrenser og naturlige systemer setter en grense for hvor høyt fotavtrykket fra den globale økonomien kan være, altså hvor mye vi kan produsere og forbruke uten å risikere økologisk og samfunnsmessig kollaps. Forskning på feltet viser at vi må halvere vårt globale fotavtrykk av produksjon og forbruk for å komme innenfor tålegrensene og redusere presset på natur. En halvering av fotavtrykket, samt økt bevarings- og restaureringsinnsats, må til for å kunne klare å stanse og reversere tapet av natur. Det gir et trygt handlingsrom for økonomien vår, som vil være innenfor planetens tålegrenser.

De rike landene som forbruker mest, må også bidra mest. Om alle land var som Norge, ville vi trenge 3,6 planeter for å dekke behovet. Norge har et forbruk som langt overgår det globale gjennomsnittet, noe som også gir oss et større fotavtrykk. WWF har, ved hjelp av tall fra SSB og tilgjengelig forskning, gjort en egen analyse som definerer hvor mye Norge må redusere sitt fotavtrykk med for å komme innenfor planetens tålegrenser, og ta sin rettfærdige andel av den nødvendige reduksjonen. Analysen viser at Norge **må redusere fotavtrykket her hjemme med to tredjedeler innen 2030.** Dersom vi skal lykkes med dette vil vi være nødt til å endre måten økonomien fungerer på og sikre en overgang fra dagens lineære bruk-og-kast system til et sirkulært system. Vi trenger altså en sirkulær revolusjon, som har sikte på å redusere det enorme fotavtrykket.

Regjeringen Solberg la i 2021 frem en nasjonal strategi for sirkulær økonomi med flere arbeidspunkter for videre arbeid med sirkulær økonomi. Det har siden dette ikke blitt vedtatt mål, virkemidler eller indikatorer som følge av strategien, til tross for at viktigheten av sirkulær økonomi er fremhevet både av EUs grønne giv og FNs naturavtale. I disse avtalene ser en på sirkulærøkonomien som et virkemiddel som kan hjelpe oss med å både redusere utslipp, samt gi oss redusert behov for primæråvarer og redusert naturfotavtrykk.

Med bakgrunn i stormøte som arrangeres nå, **ber WWF om at Regjeringen får fortgang i arbeidet med en handlingsplan for sirkulærøkonomi** hvor man også definerer tydelige målsetninger og indikatorer som bidrar til å redusere behovet for primærressurser, som jo er målet for en sirkulær økonomi. Gjenvinning og resirkulering vil ikke være nok for å oppnå en tilstrekkelig reduksjon av det materielle fotavtrykket. WWF sin analyse viser at Norges materielle fotavtrykk må ned med så mye som 76 %. For å få fortgang i reduksjonen bør vi prioritere sektorer med størst påvirkning på naturen, og dermed med størst fotavtrykk. Sektorene med høyt naturfotavtrykk må ha sirkulærøkonomi som en integrert del av sin strategi, og tiltak må rettes mot de mest miljøskadelige materialstrømmene.

WWF ønsker å trekke frem mineralnæringen i denne sammenheng, hvor det diskuteres om man skal åpne for gruvedrift på havbunnen. WWF sin mening er at en slik åpning for havbunnsmineraler strider mot

hele hensikten bak en overgang til en sirkulær økonomi – *minimering av nye uttak* - og vil ta oss i feil retning, med bakgrunn i gale forutsetninger (mulighetene i den lineære økonomien).

WWF anbefaler at handlingsplanen for en sirkulær økonomi legges frem som stortingsmelding og at den behandles deretter; slik at den forplikter hele regjeringen og sikrer kontinuitet i sirkulærarbeidet i tiden fremover.

Videre er dagens skatte- og avgiftssystem i stor grad tilrettelagt dagens situasjon og en lineær økonomi, samtidig som at korrigerende av markedssvikter er og bør være et av hovedmålene til skatte- og avgiftssystemet. NOU 2021: 4 konkluderte med at dersom priser på markedet i større grad hadde reflektert miljøkostnaden, ville det ført til at sirkularitet i økonomien hadde økt. Skatteutvalget (NOU 2022: 20) konkluderte nylig med at kunnskapsbehovet for videre innretning av skatte- og avgiftssystemet er stort, og anbefaler derfor en bred utredning av tiltak for å fremme sirkulære aktiviteter, da det er flere hensyn som må vurderes. Dette gjelder særlig avgifter på primære råvarer eller naturressurser, herunder importerte ressurser og effekter i andre land. Regjeringen har meldt at de nå vil gjennomgå Skatteutvalgets vurderinger om hvordan riktige miljøpriser og andre økonomiske virkemidler kan bidra til bedre ressursutnyttelse, sirkulære produksjons- og forbruksmønstre, og videre verdiskapning basert på sirkulære løsninger. WWF ber om at dette arbeidet igangsettes snarest, med et særskilt fokus på bruk av førstegangs naturressurser, med mål om å sikre reelt redusert fotavtrykk og press på naturen.

WWF anbefaler at det startes arbeid med å utvikle et fullstendig materialstrømregnskap for norsk økonomi, i regi av SSB. SSB fører i dag et materialstrømregnskap for Norge, som måler produksjon, import og eksport av en rekke forskjellige råvarer. Dette omfatter i hovedsak kun primærråvarer, og tar slik sett ikke høyde for råvareinnholdet i ferdige produkter. Det internasjonale ressurspanelet har lagt frem en veileder for utvidet materialstrømsanalyse. Dette vil være et viktig virkemiddel ettersom det gir et fullstendig bilde av alle ressurser i omløp i norsk økonomi, som vil tilrettelegge for mer presis måling av sirkularitetsgrad og innretning av sirkulærøkonomiske tiltak. WWF anbefaler at SSB får mandat og midler til å igangsette dette.

Vi trenger hele virkemiddelapparatet til å utvikle og oppskalere sirkulære løsninger. WWF foreslår at man oppretter et eget sirkulærøkonomisk program innenfor Enova, med hensikt å støtte bedrifter som ønsker å gjennomføre nyskapende og skalerbare sirkulærøkonomiske tiltak i tråd med Norges nasjonale og internasjonale målsetninger. Programmet bør sette av en del av midlene for tiltak i små og mellomstore bedrifter, samt samarbeide med Innovasjon Norge for å vurdere muligheter innen oppstartsvirksomheter.

I et omstillingsperspektiv er dette skiftet godt nytt, en overgang til sirkulære modeller bidrar til å gjøre naturrisiko om til muligheter for selskaper, hvor de som er tidlig ute blir mer konkurransedyktige og motstandsdyktige ovenfor den omstillingen vi skal gjennom, noe norsk næringsliv er klar over. WWF er derfor glade for at dette er et samarbeid mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Vi håper dette innspillet kommer til nytte, og ser frem til videre dialog og samarbeid om tema.

Vennlig hilsen

Karoline Andaur

Generalsekretær WWF Verdens naturfond